

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2807/2017
25.10.2018. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Зоране Делибашић и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ... – село ..., кога заступа Зоран Панић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде материјалне штете, одлучујући о ревизији тужене изјављене против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 број 2069/16 од 09.06.2017. године, у седници већа одржаној дана 25.10.2018. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 број 2069/16 од 09.06.2017. године и Првог основног суда у Београду П1 број 1830/13 од 22.06.2015. године, исправљена решењем П1 број 1830/13 од 25.04.2016. године, у првом, другом и трећем ставу изреке и предмет се враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 број 1830/13 од 22.06.2015. године, исправљеном решењем П1 број 1830/13 од 25.04.2016. године, првим ставом изреке, наложено је туженом да тужиоцу на име накнаде штете, изгубљене добити за период од 01.04.1998. године до 31.03.2013. године исплати укупно износ од 4.562.541,72 динара, са законском затезном каматом на сваки месечни износ, од доспелости до исплате. Другим ставом изреке, наложено је туженој да изврши обрачун и уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање у име и за рачун тужиоца код РФ ПИО за утужени период. Трећим ставом изреке, наложено је туженој да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 368.200,00 динара. Четвртим ставом изреке, одбијен је захтев тужиоца за ослобођење плаћања трошкова судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 број 2069/16 од 09.06.2017. године, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 број 1830/13 од 22.06.2015. године исправљена решењем П1 број 1830/13 од 25.04.2016. године, у првом, другом и трећем ставу изреке.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у оквиру овлашћења из члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Сл. гласник РС“, бр. 72/11...55/14), и утврдио да је ревизија основана.

Према чињеничном стању утврђеном у поступку који је претходио доношењу побијане пресуде, тужилац је био у радном односу код тужене на радном месту полицајца у СУП-у у ..., све до априла месеца 1998. године када му је престао радни однос. У спорном периоду, дана 11.03.1997. године против тужиоца је поднета дисциплинска пријава због учињене теже повреде радне обавезе на дан 10.03.1997. године из члана 50. став 1. тачка 7. Закона о унутрашњим пословима. Одлуку дисциплинског суда МУП-а од 16.05.1997. године тужилац је оглашен кривим јер је дана 10.03.1997. године у 21,00 час на аутобуској станици у ... нарушио јавни ред и мир у алкохолисаном стању чиме је учинио тежу повреду радне обавезе и дужности – понашања које штети угледу службе и нарушава међуљудске односе у МУП из члана 50. тачка 7. Закона о унутрашњим пословима и изречена му је дисциплинска мера престанка радног односа. Виши дисциплински суд МУП –а је одлуком од 20.02.1998. године тужиочеву жалбу против ове одлуке одбио као неосновану и потврдио одлуку првостепеног дисциплинског суда. Дисциплински поступак трајао је дуже од шест месеци, а мање од једне године. Тужилац је поучен да против другостепене дисциплинске одлуке може поднети тужбу надлежном суду у року од 15 дана, што је учинио. Парнични поступак који је покренут по овој тужби није окончан правноснажно до 30.06.2000. године, када је у „Сл. листу СРЈ“, објављена Одлука Савезног Уставног суда о поништењу одредбе члана 55. став 2. Закона о унутрашњим пословима, због несагласности са правилом о застарелости из члана 59. Закона о основама радних односа („Сл. лист СРЈ“, бр. 29/96). Поступак је због тога правноснажно окончан тек 27.09.2011. године. Наиме, правноснажном пресудом Основног суда у Лесковцу П1 број 2029/10 од 09.06.2010. године, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се поништи као незаконита одлука дисциплинског суда од 16.05.1997. године и одлука Вишег дисциплинског суда од 22.02.1998. године и да се тужилац врати на рад. Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 број 2759/10 од 27.09.2011. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда од 09.06.2010. године. Пресудом Врховног касационог суда Рев2 број 7/12 од 26.04.2012. године, преиначене су пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 број 2759/10 од 27.09.2011. године и пресуда Основног суда у Лесковцу П1 број 2029/10 од 09.06.2010. године и поништене су као незаконите одлуке дисциплинског суда МУП-а од 16.05.1997. године и Вишег дисциплинског суда МУП-а од 20.02.1998. године и наложено је туженој да тужиоца реинтегрише у процес рада. Другим ставом изреке, тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 101.000,00 динара. После доношења одлуке Врховног суда од 26.04.2012. године, тужилац се дана 25.01.2013. године обратио туженој са предлогом за мирно решење спора и обештећење прописаном чланом 193. став 1. ЗПП, али му по овом предлогу није ништа исплаћено.

Решењем директора полиције од 15.03.2013. године тужилац је враћен на рад и распоређен на радно место полицајца у Полицијској станици у ..., почев од 01.04.2013. године. У радној књижици тужилац закључно са 13.04.1998. године нема евидентиран радни стаж код других послодаваца, а код Националне службе за запошљавање, Филијала ... – Испостава ..., тужилац је евидентиран као незапослено лице у периоду од 29.03.2006. године до 31.03.2013. године. По престанку радног односа тужилац је отишао у село ... где је рођен и има кућу и пољопривредно имање, да би прехранио породицу радио је у надници, али му дневнице никада нису исплаћене. Вештачењем преко вештака актуара утврђена је висина изгубљене зараде тужиоца.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су применом члана 154. став 1. Закона о облигационим односима – ЗОО и члана 164. и члана 196. Закона о раду – ЗОР закључили да тужиоцу припада право на накнаду материјалне штете, изгубљене зараде за цео утужени период од 01.04.1998. године до 31.03.2013. године.

Тужена је у поступку истакла приговор подељене одговорности из члана 192. ЗОО и навела да је тужилац у целом утуженом периоду био у обавези да активним чињењем покуша да штету умањи. Нижестепени судови нису прихватили приговор подељене одговорности, позивајући се на одлуку Уставног суда Уж бр.7075/12 од 26.02.2015. године у којој стоји да у радним споровима по захтеву запосленог за накнаду штете због незаконитог отказа нема места примени Закона о облигационим односима и одредбе члана 192. ЗОО, јер се као посебан закон примењује Закон о раду и то члан 191. ЗОР. Према образложењу Одлуке Уставног суда, Закон о раду у својим одредбама које регулишу права запосленог поводом незаконитог отказа не садржи одредницу, односно упућујућу норму, о сходној примени Закона о облигационим односима и то конкретно правног правила о подељеној одговорности.

Закон о облигационим односима је основни закон у односу на Закон о раду који је посебан закон и на то упућује одредба члана 164. ЗОР. Овом нормом прописано је да ако запослени претрпи повреду и штету на раду или у вези са радом, послодавац је дужан да му накнади штету, у складу са законом и општим актом. Реч законом у конкретном случају, упућује на Закон о облигационим односима који у члану 155. дефинише појам штете а у члану 192. и 195. обим одговорности за накнаду штете и успоставу пређашњег стања.

Одредба члана 164. ЗОР, у вези са одредбом члана 192. ЗОО, не ослобађа тужиоца евентуалне одговорности због пропуштања да умањи штету остваривањем зараде од аутомеханичарског заната или обављања пољопривредне делатности. Евентуално пропуштање да смањи штету представља допринос тужиоца настанку штете, односно повећању њеног обима и висине, што није основ за искључење одговорности тужене за штету али је основ за утврђивање подељене одговорности у смислу члана 192. ЗОО.

Како од ових спорних питања зависи висина накнаде штете у виду измакле користи која евидентно припада тужиоцу у смислу члана 189. став 2. и 3. ЗОО и

164. и 191. ЗОР, то су нижестепене пресуде морале бити укинуте и предмет враћен на поновно суђење.

У наставку поступка нижестепени судови расправиће чињенице које у досадашњем поступку нису утврђене на које је указао ревизијски суд и потом донети нову, правилну одлуку.

На основу изложеног Врховни касациони суд је применом члана 416. став 2. ЗПП, донео одлуку као у изреци решења.

Укинута је и одлука о трошковима поступка на основу члана 165. став 3. ЗПП, јер зависи од коначног исхода спора.

**Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић